

Parasat
Ki Tisa

9 maart
2012

15 adar
5772

Chacham dr. P. Toledano:

Het dragen van een identiteitskaart op Saba

Phoenix: Chacham Toledano, er zijn berichten verschenen in de Nederlandse media over een joodse man die een boete kreeg omdat hij zijn identiteitsbewijs niet kon tonen, dat hij niet bij zich had vanwege het draagverbod op Saba. Er lijkt hier een conflict te zijn tussen de Nederlandse wet en de joodse wet. Is er een oplossing die het mogelijk maakt zich aan de Halacha te houden en toch te voldoen aan de verplichting dat men zich altijd moet kunnen identificeren?

Chacham Toledano: De oplossing van dit probleem is de kaart te dragen met een “sjinoei” (met een verandering). Hiervoor bestaan verschillende mogelijkheden, sommige wat praktischer dan andere. Bijvoorbeeld:

- De kaart met een koord om de hals dragen, alsof het een sieraad is
- Wie op Saba een hoed draagt kan de kaart in de binnenrand dragen
- De kaart een deel laten uitmaken van een Sjabbatgordel, die men om het middel draagt om bijvoorbeeld de huissleutel mee te vervoeren
- Het is mogelijk de kaart in een schoen te dragen.

Mededelingen

Inhuldiging

Op zondag 18 maart 2012 vindt er een feestelijke ceremonie plaats in de Snoge waarbij Dayan dr. P. Toledano wordt geïnstalleerd als Chacham van de Gemeente.

De Snoge is open vanaf 13:00 uur. Graag vóór 13:45 uur aanwezig zijn. Aanvang van de inhuldiging om 14:00 uur.

Na afloop vindt er een receptie plaats in de foyer van het Muziektheater, Amstel 3 te Amsterdam.

U kunt u en uw partner t/m dinsdag 13 maart 2012 aanmelden op www.esnoga.com/inhuldiging

Ook is het mogelijk een mail te sturen naar info@esnoga.com, of op te bellen naar het Secretariaat van de PIG, tel. 020-6245351.

Lessen door Chacham Toledano in Snoge Amstelveen

- Saba 10 maart om 17:15 uur: inleiding tot de wetten van Pesach, vraag en antwoord
- Maandag 12 maart om 20:30 uur: wetten van Pesach, bedikat chamets
- Woensdag 14 maart om 20:30 uur: de Parasa van de week (Wajakhel-Pekoede)
- Maandag 19 maart om 20:30 uur: wetten van pesach - het kasjeren van vaatwerk, vraag en antwoord
- Woensdag 21 maart om 20:30 uur: de Parasa van de week (Wajikra) en de Hagada
- Saba 24 maart om 17:30 uur: de wetten van Chol Hamonged (de medianos) van Pesach

Uitzending gemist

Een deel van het tv-programma Blauw Bloed van 3 maart 2012 werd gewijd aan de relatie tussen de PIG en het Koninklijk Huis. Het fragment begint in minuut 30. Zie <http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1242652>.

Mededelingen

Gemeenschappelijke Hagadda (Seder) - 7 april / 15 Nisan

De Snogecommissie Amstelveen organiseert dit jaar voor het eerst een Haggada(Seder) voor alle leden van de PIG.

Uitgangspunt voor deze Hagadda (Seider) is de Portugese traditie, maar omdat onze Snogeiros uit verschillende achtergronden komen zal er ook ruimte zijn voor andere tradities.

Begintijd: 19.30 uur Mincha/Ma'ariev aansluitend begin Hagadda (Seider)

Plaats: **Snoge Amstelveen**

Kosten: 7.50 euro per persoon

De Hagadda (Seider) gaat alleen door bij voldoende deelname.

U dient zich op te geven voor 25 maart.

Opgeven: door een mail te sturen naar: brammihaas@gmail.com

We zullen u spoedig daarna berichten of het doorgaat

Het verschuldigde bedrag gelieve u over te maken naar rekening 697323900 t.n.v "Kiddoesjim Snoge Amstelveen"

Semachot

Thalia Obadia viert op 16 Adar 5772 (10 maart 2012) haar Bat Mitswa, waar ze lang naar heeft uitgekeken.

Ze houdt van dansen, tekenen, lezen en met haar vriendinnen leuke dingen doen.

Thalia gaat graag naar Habonim en Joodse les, ze is erg leergierig en heeft haar eigen mening. Na de zomervakantie gaat ze naar het Jan van Egmond Lyceum.

Thalia heeft met veel plezier Bat Mitswa lessen gevolgd bij mevrouw van Praag.

Wij wensen Thalia heel veel geluk en succes in haar verdere leven.

Gad, Saskia & Ilan Obadia

Semachot

Benjamin Obadia viert op 23 Adar 5772 (17 maart 2012) zijn Bar Mitswa.

Hij is lief, attent, erg behulpzaam voor oudere mensen, hij houdt van gezelligheid, hij luistert graag naar anderen en houdt van knuffelen.

Hij houdt van z'n familie, hij houdt veel van zijn oma, en hij gaat veel om met zijn broer Edward, want hij is gek op zijn broer.

Benjamin is heel leergierig, hij gaat heel goed op school.

Zijn hobby's zijn voetballen, gitaar spelen, en met de computer spelen.

We hopen dat het een mooie dag wordt, die Benjamin zich z'n hele leven zal herinneren.

Albert, Suzan en Edward Obadia

Betty Kazin:

Tentoonstelling

Tentoonstelling Amsterdams Stadsarchief:
In Memoriam, De gedeporteerde en vermoorde Joodse, Roma en Sinti kinderen

9 februari 2012 t/m 20 mei 2012

De auteur Guus Luijters heeft met steun van beeldredacteur Aline Pennewaard de afgelopen jaren namen en foto's verzameld van de 18.000 tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeporteerde en vermoorde kinderen uit Nederland. Voor dit doel gebruikten ze de Nederlandse Rode Kruis lijsten van de 102 transporten vanuit Westerbork naar de vernietigingskampen en gegevens van het Digitaal Monument Joodse Gemeenschap en het kamp Westerbork. Zij zijn ook op zoek gegaan naar foto's van deze kinderen en zijn er in geslaagd een foto te achterhalen van 2.900 kinderen

onder 18 jaar, waardoor zij weer een gezicht hebben gekregen en er iets van hun identiteit is hersteld. Alle 18.000 namen en alle beschikbare foto's zijn in het boek opgenomen. Het eerste exemplaar is tijdens de opening van de tentoonstelling in de Snoge aan burgemeester Eberhard van der Laan gepresenteerd.

De tentoonstelling in het Stadsarchief bestaat uit drie delen.

I. In de grote van hal van het Stadsarchief staat een monumentale presentatie: een zeventig meter lange tafel in vier delen - een ontwerp van de vormgever Victor Levie - waarop de foto's van 2.900 kinderen te zien zijn, gerangschikt naar transport.

II. Op de glazen wanden van de tentoonstellingsruimte staan de namen

Familie foto, genomen bij het trouwen van Johanna Frederika Suzanna Zion en Ephraim Izaäk Levie Rosenbaum op 19 augustus 1940 in de tuin van de familie Zion in Eibergen. Veertien van de aanwezigen overleefden de Sjoa.

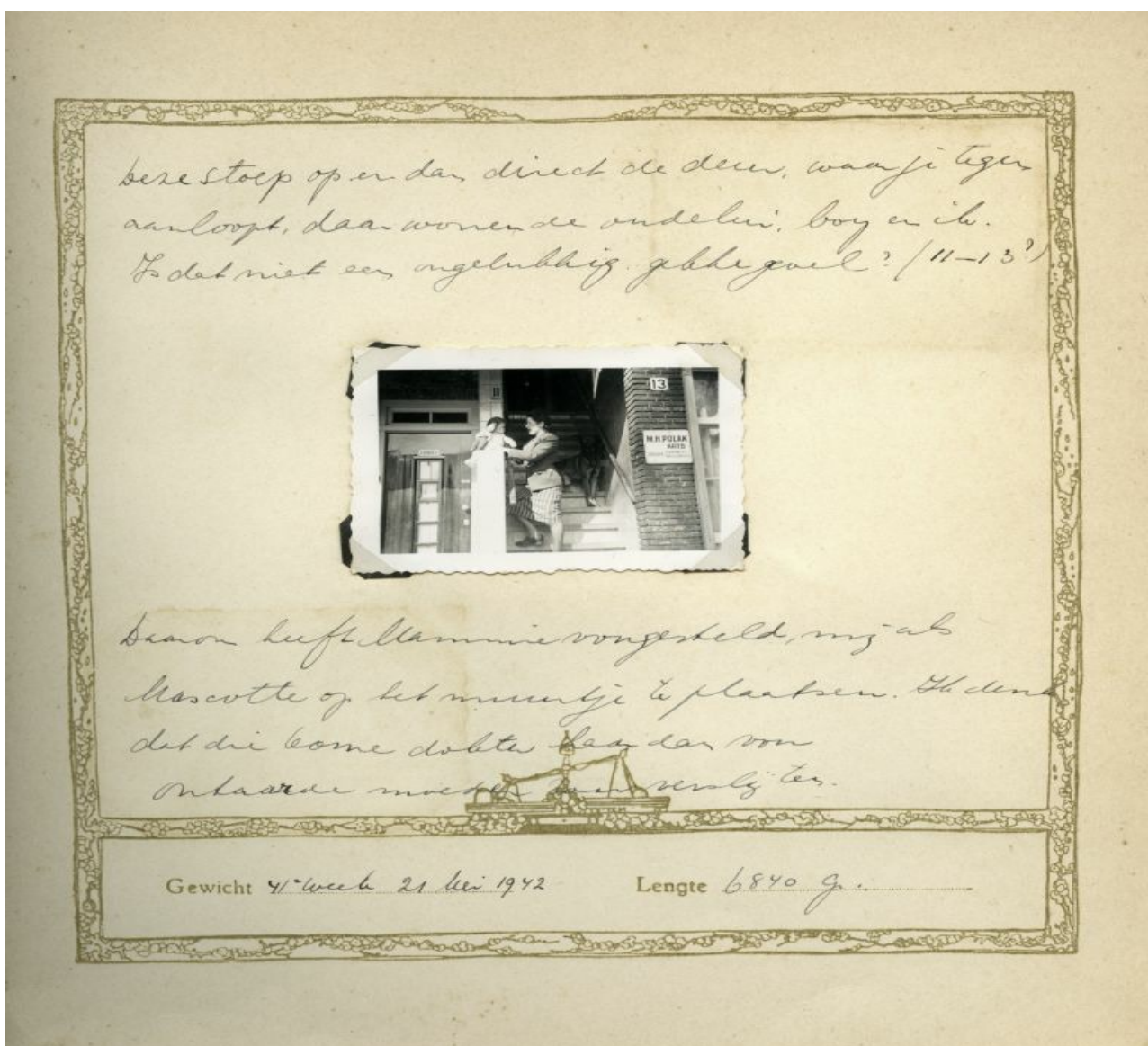
Betty Kazin:

Tentoonstelling

staan van alle 18.000 gedeporteerde en vermoorde kinderen. De namen van de kinderen waarvan een foto in de hal is te zien zijn grafisch gemarkeerd.

III. In de tentoonstellingsruimte worden de verhalen van vijftien kinderen verteld. Hier

zijn documenten te zien waarop de kinderen worden vermeld, de transportlijsten en de kaarten van de Joodse Raad, maar ook documenten uit het Stadsarchief, bv. de gezinskaarten of aangiftes van gestolen fietsen. Van sommige kinderen zijn nog enkele

Bij het huis op Jonas Daniel Meijerplein 13 (toen: Houtmarkt 13).

Uit het babyboek dat de moeder van de auteur heeft bijgehouden van 7.8.1941 tot 7.8.1942, momenteel te zien in Stadsarchief Amsterdam.

Betty Kazin:

Tentoonstelling

persoonlijke bezittingen bewaard gebleven. Een extra vitrine wordt gereserveerd voor foto's en documenten die na de voltooiing van het boek en de samenstelling van de tentoonstelling nog worden ingezonden. De zoektocht naar nieuw materiaal wordt niet afgesloten.

Aan de hand van archiefstukken kunnen we de lotgevallen van vijftien kinderen volgen tot aan hun transport naar de vernietigingskampen. Leidraad voor de presentatie zijn de bewaard gebleven transportlijsten; hierdoor ontstaat een nieuw en bijzonder indringend beeld van de organisatie en omvang van de Sjoa in Nederland.

Dit project is van blijvende waarde. Alle verzamelde gegevens worden aan diverse instanties ter beschikking gesteld, waaronder het Digitaal Monument Joodse Gemeenschap, Yad Vashem Jeruzalem en het Washington Holocaust Memorial Museum.

Eén van de vijftien kinderen is Izak Michel Max Rosenbaum: Ephraim Izaäk Levie (afgekort Eil) Rosenbaum had een apotheek op de hoek van Nieuwe Herengracht en de Amstel (Rembrandtapotheek). Tijdens de bezetting woonde hij met zijn vrouw, Johanna Frederika Suzanna Zion en hun twee kinderen, Betty en haar jongere broertje, Izak Michel Max, die Maxje werd genoemd, op het door de Duitsers tot Houtmarkt omgedoopte Jonas Daniël Meijerplein. Het huis op nr 13 staat er nog altijd. In maart 1943 doken Betty, Izak en hun moeder onder. Voor Betty was er plaats bij de secretaris van de gemeente Eibergen, de op D-Day wegens zijn rol in het verzet gefusilleerde J.W. Hageman; de zes weken

oude Maxje en zijn moeder doken onder bij Gerrit Jan Kottelenberg, een boer in Neede. Twee weken later werden Maxje en zijn moeder door een NSB-er verraden. Op 26 maart 's morgens om half negen werden ze opgepakt en naar de marechaussee kazerne gevoerd. Een mevrouw Mengelink zei tegen een jeugdige marechaussee, die zij in de kost had, dat zij bereid was de baby groot te brengen, maar de marechaussee was onverbiddelijk: 'De Sicherheit heeft drie personen gebracht en ik kan niet met twee aankomen.' Op zondag 28 maart werden Maxje en zijn moeder door de marechaussee naar Westerbork gebracht. Op dinsdag 30 maart werden ze naar Sobibor gedeporteerd, waar ze meteen na aankomst werden vermoord. Johanna Frederika Suzanna was 31 jaar, Maxje tien weken. Eil Rosenbaum werd door de Joodse Raad 'verzocht' in Amsterdam te blijven. Hij vond, dat hij 'zolang er nog Joden in Amsterdam waren (hij) medicijnen moest verzorgen'. Niet veel later werd hij wegens alcohol gebruik opgepakt. Op 23 april werd hij in Sobibor vermoord. In de vitrine worden tentoongesteld: Maxje's geboortekaartje; een babyalbum (1941-1942) met prachtige fotootjes dat geschreven is door moeder Johanna en haar "laatste" brief aan haar dochter Betty.

Betty overleefde de oorlog. Zij woont nu in Israël en heeft vier kinderen en vier kleinkinderen.

Studiemiddag

Stichting Vrienden Juda Palache Instituut

Ter gelegenheid van haar 20-jarig bestaan nodigt Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut u uit voor een studiemiddag over

Halacha in de Moderne Wereld

Het Juda Palache Instituut is in samenwerking met de Universiteit Leiden en het Levisson Instituut een onderzoeksproject gestart, getiteld Halacha in de Moderne Wereld. Dit project wil voor het eerst in kaart brengen hoe het moderne jodendom zijn visie op, en toepassing van, de goddelijke, onveranderlijke wet (halacha) heeft aangepast in reactie op ontwikkelingen als emancipatie en assimilatie, religieuze proliferatie en polarisatie, secularisatie, individualisering, globalisering en verschillende demografische en politieke processen.

De Nederlandstalige studiemiddag vindt plaats op maandag 19 maart van 13.00 tot 17.00 uur in het auditorium van het Joods Historisch Museum.

Professor Dr. Irene Zwiep opent de studiebijeenkomst om 13.15 uur met een Inleiding op het project.

Sprekers zijn rabbijn Dr. Nathan Lopes Cardozo, dekaan van de David Cardozo Academy in Jeruzalem en de heer David Lilienthal, dekaan van het Levisson Instituut. Vanaf 13.45 uur zullen beiden een uur spreken om, respectievelijk vanuit een orthodoxe en liberale visie, hun commentaar geven op de vraag *hoe* het de Halacha is vergaan na 1945. Daarna is er ruimte voor discussie.

De bijeenkomst wordt besloten met een aangeklede, kosjere borrel.

De entreekosten bedragen 10 euro. U kunt zich aanmelden door dit bedrag voor 15 maart over te maken aan Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut, rek. nr. 1440.74.214 o.v.v. Halacha.

Hopende u te mogen verwelkomen,

met vriendelijke groet,

Mw. dr. Tehilah van Luit, secretaris Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut

Cursus

NIK

NEDERLANDS ISRAËLITISCH KERKGENOOTSCHAP

Nederlands Israëlitisch Seminarium

nodigen alle belangstellenden uit voor de traditionele

Seidercursus

**Do. 15 maart /
21 adar
20:30 – 22.00 u.**

Dayan mr. drs. R. Evers

Syllabi met de verklaringen van afgelopen jaren zullen
verkrijgbaar zijn!

Dames en heren van harte welkom.

Laat aub iedereen zijn eigen Hagada meenemen.

Plaats: Rosj Pina Nieuw Herlaer 18-20 A'dam
Informatie: Dayan R. Evers 06 – 55 375 211

Kledingbazaar

1^e Iustrum Joods Hospice Immanuel Amsterdam

Wanneer?	20 mei 2012, van 11 – 18 uur
Waar?	Restaurant de Veranda (t.o. hospice) Amstelveenseweg 764 1081 JK Amsterdam
Wat?	Dames-, heren-, kinderkleding Tassen, schoenen, hoeden Accessoires (kettingen etc)
Betaling?	Bij voorkeur contant, pin aanwezig
Inname van kleding	Van zondag – donderdag Tussen 9 – 17 uur Joods Hospice Immanuel Amstelveenseweg 665, 1081 JD Amsterdam

Ribi drs. A.W. Rosenberg:

De Parasa van de Week - Ki Tisa

Diverse interessante zaken komen in deze afdeling ter sprake, maar ik wil me beperken tot twee. Het is al vaker gezegd, maar het kan geen kwaad er nog eens op te wijzen dat midden in de bepalingen voor de bouw van de Tabernakel, het demontabele Heiligdom, gewezen wordt op de Sjabbat. Wanneer wij bezig zijn met het voorbereiden van de bouw van een bedehuis, kunnen wij gemakkelijk worden meegevoerd door ons enthousiasme en daardoor enkele belangrijke regels voor ons dagelijks leven uit het oog verliezen. De Tora helpt ons echter onze grenzen in acht te nemen, ook hier.

De Sjabbat is een instelling die het joodse volk door alle generaties zorgvuldig moet koesteren door deze dag op de juiste manier te vieren en te heiligen, dat wil zeggen af te zonderen van de andere dagen van de week, van de vrijdag en van de zondag. Evenals de Schepper op de zevende dag Zijn scheppingswerk voltooide door te rusten, verliest het joodse leven zijn specifieke kenmerk als de sjabbatrust niet in acht genomen wordt. Daarom dient de Jood deze dag te heiligen door zich te onthouden van *melacha*, scheppende arbeid. Zoals vaak, heeft de geschreven Tora weinig concrete definities van wat *melacha* inhoudt; wij leren die vrijwel geheel uit de Mondelinge Tora.

De 39 hoofdcategorieën van *melacha* leren wij van de werkzaamheden die nodig waren voor de bouw van het Heiligdom, waar Mozes de nadrukkelijke opdracht kreeg die op Sjabbat stil te leggen. Het gaat daarbij echter niet alleen om de aard van de werkzaamheden maar ook, iets wat

gemakkelijk vergeten kan worden, over de manier waarop die werkzaamheden worden uitgevoerd. De Tora spreekt nadrukkelijk over *melecheth machsjevet*, het werk zoals men het gewoonlijk uitvoert, zeker als men een vakman is. De heiliging van de Sjabbat eist van ons, dat wij het ons op dit punt niet te gemakkelijk maken door alles te vermijden wat strafbaar is. Als men deze werkzaamheden anders uitvoert dan gewoonlijk, is men vaak niet strafbaar; toch is het niet aan te bevelen om zonder dringende reden op die manier te werk te gaan.

Meestal is de regel dat als een gebod botst met een verbod, het gebod voorgaat en een goed voorbeeld daarvan is dat wij om een leven te redden op Sjabbat verplicht zijn een eventueel verbod, bijvoorbeeld vuur maken of koken, te overtreden. Omdat ook de zorg voor zieken onder deze regel valt, worden wij vaker dan gedacht met deze regel geconfronteerd. Om te voorkomen dat wij onze viering van de Sjabbat al te lichtvaardig laten verslappen, hebben onze geleerden ons er op gewezen dat wij ook in dit soort gevallen moeten proberen om waar mogelijk dit soort activiteiten op een andere manier uit te voeren. Daar waar geen *eroev* is, moeten wij toch onze deur kunnen afsluiten en wij kunnen dan de sleutel op een ongewone manier meenemen, n.l. aan een sjabbatgordel.

Op het eerste oog lijkt er geen verband te bestaan tussen het voorafgaande en het optreden van Mozes na de zonde van het gouden kalf. “Zo zegt de Eeuwige, de G'd van Israël: laat ieder zijn zwaard

Ribi drs. A.W. Rosenberg:

De Parasa van de Week - Ki Tisa

omgespen; ga heen en weer van poort naar poort in het kamp en laat ieder zijn broer doden, ieder zijn naaste, ieder zijn verwant. Toen handelden de Levieten naar de opdracht van Mozes en die dag vielen er van het volk 3.000.” Waar staat die opdracht en hoe kan iemand iets dergelijks bevelen?

Onze commentatoren hebben zich uiterste moeite getroost om op deze vragen een passend antwoord te geven maar ze zijn daar niet overtuigend in geslaagd. Ofschoon sommigen zich in bochten wringen om een passende juridische context te geven - de poorten waren de plaatsen waar de *batee dien* zetelden waar degenen die afgoderij bedreven na waarschuwing en onder koosjere getuigen ter dood veroordeeld waren - gaan andere verklaarders uit van een eenmalige toepassing van standrecht. De overtreding was zo zwaar en kwam op een zo cruciaal moment in het bestaan van het joodse volk, dat de profeet Mozes zich verplicht zag om extreme maatregelen te treffen.

Zeker is, dat diezelfde Mozes steeds weer optreedt als advocaat, als verdediger van het volk, zelfs als dit zich schuldig maakt aan zulke zware overtredingen dat die redelijkerwijze zouden kunnen leiden tot de uitroeiing van dat volk.

Wij leven in een tijd, waarin het niet vanzelf spreekt om ons te houden aan Tora en traditie, om deze soms wat versleten term maar eens te gebruiken. De moderne wereld ziet religie als ouderwets en achterlijk, terwijl techniek en 24-uurs

economie de rust van de zevende dag lijken aan te tasten. Het is zeker dat de Sjabbat voor het grotendeels seculiere joodse volk niet meer dezelfde plaats inneemt als vroeger. Wordt het dan niet tijd voor extreme maatregelen? Er zijn leiders en zelfs advocaten die deze vraag positief beantwoorden en optreden als felle aanklagers. De meeste *talmidee chachamim*, joodse geleerden, zijn echter van mening dat in onze tijd de meerderheid niet beseft wat er echt aan de hand is, wat Sjabbat inhoudt en wat je mist als je die dag niet heiligt zoals de Tora bepaalt. Zij nemen de les ter harte die onze wijzen ons door de eeuwen geleerd hebben: wie het joodse volk beschuldigt, ook als dat niet de regels houdt, die maakt zich schuldig aan een ernstige overtreding.

Mozes was de grootste profeet uit de joodse geschiedenis en heeft alleen maar één keer het volk beschuldigd; daarom mocht hij het beloofde land uiteindelijk niet in. Onze leiders hebben nog geen blijk gegeven van het herstel van de profetie; er moet dan ook getwijfeld worden aan de juistheid van een oproep tot extreme maatregelen. De heiligheid van de Sjabbat en van het joodse volk vragen om een andere aanpak: het vermeerderen van kennis en liefde. Liefde voor de Allerhoogste die allereerst blijkt uit liefde voor de medemens en kennis van de Tora die ons de mogelijkheid geeft de Sjabbat te heiligen en te houden en toch bepaalde verplichtingen te houden door te handelen op een afwijkende manier, zonder de Tora te overtreden.

De jarigen van de afgelopen periode

Mw. E.S. Coñen Lobatto - de Raay (Amsterdam)
Dñr. A. a'Coñen Treves (Amsterdam)
Dñr. J. Courant (Amsterdam)
Dñr. E. Jessurun (Amsterdam)
Mw. E.J. Linder - Jessurun Cardozo (Amsterdam)
Mw. C.M. Coñen Paraira - Schipper (Amstelveen)
Dñr. A. Pinto (Amsterdam)
Mw. M. Pais - Soesan (Amstelveen)
Mw. R. Levi - van Dronkelaar (Barneveld)
Dñr. H.S. Levi (Barneveld)
Dñr. P. de Jong (Amstelveen)
Mw. L. Gerez (Amsterdam)
Dñr. M. Levy (Amstelveen)
Dñr. J.Pñ. Brilleman (Amsterdam)
Dñr. B. Jonker (Ouderkerk a/d Amstel)
Mw. H. Wiltman - Pappie (Amsterdam)
Mw. L. Nissan (Vinkerveen)
Dñr. J.P. Sondervan (VS)
Dñr. Itamar Turgman (Amsterdam)
Mw. D.E. Bachrach (Amstelveen)
Naomi R. Minco (Amstelveen)
Benjamin H. Obadia (Purmerend)
Jack D.C. Dañan (Amsterdam)
Yoella S. Overmeer (Amstelveen)
Naama C.L. Rosenberg (Amstelveen)
Anaiza R. DeKker (Amsterdam)
Boaz J. van Moppes (Amsterdam)
Jasmin Simcha Marquerite Lopes Cardozo (Diemen)

Mazaal tobi